

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/22-01/11
URBROJ: 613-01-16-1-23-11
Zagreb, 12. siječnja 2023.

Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji

**Ministarstvo
financija,
Porezna uprava
za 2021.**

SADRŽAJ

stranica

I.	MIŠLJENJE	1
II.	PODACI O POREZNOJ UPRAVI	4
	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	4
	Sustav unutarnjih kontrola	5
	Planiranje i izvršenje plana	5
	Financijski izvještaji	6
	Javna nabava	16
III.	REVIZIJA ZA 2021.	18
	Ciljevi i područja revizije	18
	Kriteriji za izražavanje mišljenja	18
	Metode i postupci revizije	19
	Nalaz za 2021.	20
	Provedba naloga i preporuka	27

I. MIŠLJENJE

Na temelju odredaba članka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je financijska revizija Ministarstva financija, Porezne uprave (dalje u tekstu: Porezna uprava) za 2021.

Predmet revizije bili su godišnji financijski izvještaji, i to: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o obvezama te Bilješke uz financijske izvještaje.

Osim godišnjih financijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Porezne uprave sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje. Revizijom usklađenosti poslovanja obuhvaćena su sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, planiranje i izvršenje plana, sustav unutarnjih kontrola, prihodi, rashodi, imovina, obveze i vlastiti izvori te javna nabava.

Revizija je planirana i obavljena u cilju izražavanja mišljenja jesu li financijski izvještaji u svim značajnim odrednicama sastavljeni u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, a poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

O financijskim izvještajima izraženo je uvjetno mišljenje, a o usklađenosti poslovanja bezuvjetno mišljenje.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

A) UVJETNO MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, financijski izvještaji Porezne uprave za 2021. sastavljeni su u svim značajnim odrednicama u skladu s odredbama Zakona o proračunu, osim u dijelu opisanom u odjeljku Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima.

Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima

Mišljenje o financijskim izvještajima izraženo je u skladu s ISSAI 200 Načelima financijske revizije i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Činjenice koje su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja opisane su u nastavku.

- Potraživanja za prihode poslovanja iskazana su u iznosu od 6.740.963.796,00 kn, od čega se na potraživanja za poreze, doprinose i druga javna davanja, odnosi 5.307.780.781,00 kn, a na potraživanja za sredstva uplaćena u nadležni proračun 1.433.183.015,00 kn.

Prije sastavljanja financijskih izvještaja, na potraživanja za sredstva uplaćena u nadležni proračun prenesen je dugovni saldo s računa obračunatih prihoda poslovanja (nastao zbog iskazivanja uplata poreznih obveznika većih od zaduženja), zbog nemogućnosti njegovog iskazivanja u financijskim izvještajima. Zbog navedenog modela evidentiranja, potraživanja za prihode poslovanja te obračunati prihodi poslovanja iskazani su više za 1.425.195.607,00 kn.

Pojedini rashodi nisu evidentirani u skladu s modificiranim načelom nastanka događaja. U poslovnim knjigama Porezne uprave za 2021., evidentirani su rashodi za računalne usluge i ulaganja u računalne programe te druge usluge u iznosu od 21.528.449,00 kn, koji su se odnosili na 2020. Zbog navedenog, ukupni rashodi iskazani u financijskim izvještajima za 2021., veći su od stvarnih za 21.528.449,00 kn. (točka 1. Nalaza)

B) BEZUVJETNO MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, poslovanje Porezne uprave za 2021. u svim značajnim odrednicama obavljano je u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2021. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

Osnova za izražavanje bezuvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja

Mišljenje o usklađenosti poslovanja izraženo je u skladu s ISSAI 400 Načelima revizije usklađenosti i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Provjerom usklađenosti poslovanja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene značajnije nepravilnosti.

Obveze Porezne uprave

Porezna uprava je obvezna pripremiti, sastaviti i objaviti financijske izvještaje u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, uspostaviti unutarnje kontrole u cilju sastavljanja financijskih izvještaja bez pogrešnog iskazivanja zbog prijevare ili pogreške te namjenski i svrhovito koristiti sredstva i voditi poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

Obveze Državnog ureda za reviziju

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) cilj revizije je steći razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji kao cjelina sastavljeni bez značajno pogrešnog iskazivanja podataka zbog prijevare ili pogreške, provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te sastaviti izvješće o obavljenoj reviziji. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) uvijek otkriti značajno pogrešno iskazivanje kada ono postoji, jer se revizija obavlja na temelju uzorka.

Obavljanjem revizije, državni revizori procjenjuju rizike značajno pogrešnog iskazivanja podataka u financijskim izvještajima te rizike da se poslovanje ne vodi u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Na temelju procjene rizika određuju revizijski pristup i postupke te pribavljaju dostatne i primjerene revizijske dokaze koji osiguravaju osnovu za izražavanje mišljenja. Također, provjeravaju unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja te unutarnje kontrole koje osiguravaju usklađenost poslovanja.

Državni ured za reviziju izražava mišljenje o financijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2021. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

II. PODACI O POREZNOJ UPRAVI

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Porezna uprava je jedinstvena i samostalna upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija čija je temeljna zadaća primjena i nadzor primjene poreznih propisa i propisa o prikupljanju doprinosa. Poslovi Porezne uprave, unutarnje ustrojstvo i upravljanje uređeni su odredbama Zakona o Poreznoj upravi (Narodne novine 115/16 i 98/19) i Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (Narodne novine 97/20 i 101/21). Sjedište Porezne uprave je u Zagrebu, Boškovićeve 5.

Prema Zakonu o Poreznoj upravi, Porezna uprava prikuplja, evidentira, obrađuje i provjerava podatke bitne za utvrđivanje porezne osnovice i naplate poreza, doprinosa i drugih javnih davanja, uspostavlja i razvija sustav servisa te informira i educira porezne obveznike radi lakšeg ostvarivanja prava i ispunjenja obveza, izrađuje obvezujuća mišljenja, zaključuje sporazume o transfernim cijenama i sporazume o dobrovoljnom ispunjavanju poreznih obveza, utvrđuje porezne obveze, doprinose i druga javna davanja, organizira, prati i kontrolira naplate poreza, doprinosa i drugih javnih davanja, provodi nadzor poslovanja poreznih obveznika u primjeni propisa iz nadležnosti Porezne uprave, suzbija porezne prijevare, vodi prekršajne postupke, analizira podatke o obračunanim i naplaćenim porezima, doprinosima i drugim javnim davanjima i planira porezne prihode, provodi naplatu i ovrhu poreza, doprinosa i drugih javnih davanja, prati i analizira primjene poreznih propisa i poreznih sustava u državama članicama Europske unije i sudjeluje u radu institucija Europske unije, prikuplja i obrađuje podatke putem jedinstvenog informacijskog sustava, predlaže unaprjeđenje poreznog sustava i porezne politike te međuinstitucionalno surađuje s javnopravnim tijelima koja vode službene evidencije. Porezna uprava može obavljati poslove evidentiranja, utvrđivanja, nadzora, naplate i ovrhe prihoda jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i drugih javnih davanja, provodi ovrhu radi naplate proračunskih prihoda čije je utvrđivanje i naplata u djelokrugu drugih ustrojstvenih jedinica Ministarstva te ovrhu radi naplate drugih javnih davanja po zahtjevima javnopravnih tijela i sudova u skladu s posebnim propisima te obavlja i druge poslove koji su joj stavljeni u nadležnost prema posebnim propisima.

Prema Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija, za obavljanje poslova u Poreznoj upravi ustrojeni su Središnji ured, područni uredi i ispostave područnih ureda. Područni uredi ustrojavaju se na području svake županije i Grada Zagreba (21 ured). Ustrojen je i Ured za velike porezne obveznike sa sjedištem u Zagrebu. Za obavljanje pojedinih poslova iz djelokruga područnih ureda osnivaju se ispostave, koje se ustrojavaju za područje jednog ili više gradova, jedne ili više općina ili jedne ili više gradskih četvrti, odnosno dijelova gradskih četvrti. Ispostava je stvarno i mjesno nadležna za porezne obveznike sa sjedištem, odnosno prebivalištem na području tih ispostava. U 2022. je bilo ustrojeno 96 poreznih ispostava, uključujući ispostave Ureda za velike porezne obveznike u Osijeku, Rijeci i Splitu.

Prema navedenoj Uredbi, u Poreznoj upravi je predviđeno 4 362 zaposlenika. Koncem 2021. u Poreznoj upravi je bilo 3 727 zaposlenika.

Zakonski predstavnik Porezne uprave od 1. lipnja 2018. je ravnatelj Božidar Kutleša, dipl. iur.

U skladu s odredbama članka 24. Uredbe o općim pravilima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave (Narodne novine 70/19), Ministarstvo financija je donijelo Godišnji plan rada za 2021. godinu, koji sadrži i plan rada Porezne uprave. U navedenom se Planu rada, u dijelu koji se odnosi na Poreznu upravu, navodi da će se u narednom razdoblju nastojati dodatno prilagoditi i podići razina digitalizacije poslovnih procesa u Poreznoj upravi, jačanjem interkonektivnosti i interoperabilnosti aplikativnih sustava koji su razvijeni ili se razvijaju, te osuvremenjivanjem potrebne opreme, ujednačavanjem poslovnih procesa, kao i razvojem operativnih i administrativnih kapaciteta.

Sustav unutarnjih kontrola

Sustav unutarnjih kontrola propisan je odredbama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 78/15 i 102/19), Pravilnika o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 58/16), Zakona o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 111/18) te Pravilnika o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru (Narodne novine 42/16 i 77/19).

Sustav unutarnjih kontrola je skup postupaka i mjera koje se uspostavljaju u cilju ostvarivanja učinkovitosti poslovanja, pouzdanog financijskog izvješćivanja i usklađenosti poslovanja sa zakonima i propisima. Postupci i metode su opisani unutarnjim aktima Porezne uprave.

U skladu s odredbama Zakona o fiskalnoj odgovornosti, sastavljena je Izjava o fiskalnoj odgovornosti kojom čelnik, na godišnjoj razini izvještava o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola. Izjavom o fiskalnoj odgovornosti za 2021. (obrazac 1a) iz veljače 2022., ravnatelj potvrđuje zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava. Prema Upitniku o fiskalnoj odgovornosti za 2021. nisu utvrđene slabosti i nepravilnosti. Slabosti i nepravilnosti su bile utvrđene i navedene u Upitniku o fiskalnoj odgovornosti za 2020. te su otklonjene u 2021., o čemu je sastavljeno Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima za 2021. godinu.

Nadalje, u Središnjem uredu Porezne uprave ustrojena je Služba za unutarnju reviziju. U Službi su u 2021. bila popunjena četiri radna mjesta, koja se odnose na voditelja Službe, dva viša te jednog unutarnjeg revizora. Prema podacima Službe, u 2021. su planirane i provedene dvije revizije te je okončano šest revizija planiranih godišnjim planovima za 2019. i 2020. Osim navedenog, pratila se i provedba preporuka navedenih u izvješćima iz prethodno obavljenih revizija.

U svibnju 2021. ravnatelj je na temelju odredbe članka 15. Etičkog kodeksa državnih službenika (Narodne novine 40/11 i 13/12) donio Odluku o imenovanju povjerenika za etiku, a na temelju odredbe članka 15. Kodeksa profesionalne etike službenika Ministarstva financija, Porezne uprave, Odluku o imenovanju etičkog povjerenstva Ministarstva financija, Porezne uprave.

Planiranje i izvršenje plana

Financijskim planom Porezne uprave za 2021., donesenim u prosincu 2020., planirani su prihodi i rashodi u iznosu od 952.824.259,00 kn.

Nakon izmjena i dopuna državnog proračuna u lipnju i studenome 2021. te preraspodjela, Financijski plan povećan je za 44.128.750,00 kn ili 4,6 % te iznosi 996.953.009,00 kn.

Vrijednosno značajnije su povećana planirana sredstva za provedbu kapitalnog projekta Informatizacija Porezne uprave u iznosu od 52.665.750,00 kn ili 24,8 %, koja su se, prema obrazloženju Porezne uprave, povećala zbog dodatnih aplikacija, prilagodbi i razvoja Informacijskog sustava Porezne uprave potrebnih za provođenje programa Vlade Republike Hrvatske za pomoć gospodarstvu i potpora za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom.

Financiranje rashoda u iznosu od 962.739.384,00 kn planirano je iz općih prihoda i primitaka, u iznosu od 18.100.000,00 kn iz ostalih prihoda za posebne namjene, u iznosu od 14.713.625,00 kn iz prihoda od pomoći (sredstva iz Europskog socijalnog fonda te pomoći EU) te u iznosu od 1.400.000,00 kn iz vlastitih prihoda.

Vrijednosno značajniji rashodi planirani su za provedbu aktivnosti Administracija i upravljanje Porezne uprave u iznosu od 682.068.000,00 kn, kapitalnog projekta Informatizacija Porezne uprave u iznosu od 264.646.841,00 kn te kapitalnog projekta Objekti za potrebe Porezne uprave u iznosu od 24.750.000,00 kn.

Prema podacima iz Državne riznice, u 2021. izvršeni su rashodi u iznosu od 980.009.141,00 kn, što je 16.943.868,00 kn ili 1,7 % manje od planiranih.

U skladu s odredbom članka 39. Zakona o proračunu koji se primjenjivao do konca 2021. (Narodne novine 87/08, 136/12 i 15/15), donesene su projekcije za sljedeće dvije godine, odnosno 2022. i 2023. Prema spomenutim projekcijama, planirani su rashodi za 2022. u iznosu od 951.810.000,00 kn te za 2023. u iznosu od 957.135.000,00 kn.

Financijski izvještaji

Porezna uprava vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema propisima o proračunskom računovodstvu. Za 2021. sastavljeni su propisani financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o obvezama te Bilješke uz financijske izvještaje.

Financijski izvještaji dostavljeni su Državnom uredu za reviziju i Financijskoj agenciji u propisanom roku te su objavljeni na mrežnim stranicama Porezne uprave.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2021., ukupni prihodi ostvareni su u iznosu od 986.430.554,00 kn, što je 100.204.841,00 kn ili 11,3 % više u odnosu na prethodnu godinu.

U tablici broj 1 daju se podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2020.	Ostvareno za 2021.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	2.478.217,00	6.758.535,00	272,7
2.	Prihodi od imovine	230,00	0,00	-
3.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	18.057.991,00	18.310.286,00	101,4
4.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga, prihodi od donacija te povrati po protestiranim jamstvima	1.016.748,00	960.155,00	94,4
5.	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	864.672.527,00	960.401.578,00	111,1
	Ukupni prihodi	886.225.713,00	986.430.554,00	111,3

Prihodi od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna ostvareni su u iznosu od 6.758.535,00 kn te su veći za 4.280.318,00 kn ili 172,7 % u odnosu na prethodnu godinu. Do povećanja je najvećim dijelom došlo zbog izmjena u proračunskim propisima, prema kojima su proračunski korisnici početkom 2021., primljena sredstva pomoći EU koja su koncem 2020. imali evidentirana kao obveze za primljene EU predujmove, bili obvezni evidentirati kao prihode od pomoći EU. Zbog navedenog, EU predujmovi primljeni u prethodnim godinama u iznosu od 6.308.634,00 kn, početkom 2021. iskazani su kao prihodi od pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada u iznosu od 18.310.286,00 kn odnose se na prihode po posebnim propisima koji se uplaćuju na račun državnog proračuna, a namjenski su prihod Porezne uprave. Odnose se na prihode od obavljanja poslova nadzora obračuna i naplate članarina za Hrvatsku gospodarsku komoru prema odredbi članka 9. Odluke o financiranju Hrvatske gospodarske komore (Narodne novine 139/20) u iznosu od 8.588.775,00 kn (naknada u visini od 5,0 % od naplaćene članarine), prihode od evidentiranja, obračuna i naplate članarina za turističke zajednice prema odredbama članka 12. Zakona o članarinama u turističkim zajednicama (Narodne novine 52/19 i 144/20) u iznosu od 5.773.215,00 kn (naknada u visini od 3,0 % od naplaćene članarine), prihode od evidentiranja, obračuna, utvrđivanja, naplate, nadzora i ovrhe komorskog doprinosa za Hrvatsku obrtničku komoru prema odredbi članka 16. Odluke o obveznom komorskom doprinosu za jedinstveni sustav organiziranosti obrta (Narodne novine 146/20 i 21/21) u iznosu od 3.634.296,00 kn (naknada u visini od 5,0 % od naplaćenih doprinosa) te prihode ostvarene od izdanih obvezujućih mišljenja na temelju odredbi članka 16. Pravilnika o provedbi Općeg poreznog zakona (Narodne novine 45/19, 35/20, 43/20, 50/20, 70/20, 74/20, 103/20, 114/20, 144/20, 2/21, 26/21, 43/21 i 106/21) u iznosu od 314.000,00 kn.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija u iznosu od 960.155,00 kn, odnose se na prihode ostvarene od usluga iznajmljivanja poslovnih prostora.

Prihodi iz nadležnog proračuna u iznosu od 960.401.578,00 kn, vrijednosno su najznačajniji te čine 97,4 % ukupnih prihoda.

Odnose se na prihode iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda poslovanja u iznosu od 908.476.928,00 kn te prihode iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 51.924.650,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2021., ukupni rashodi ostvareni su u iznosu od 967.540.800,00 kn, što je 59.484.473,00 kn ili 6,6 % više u odnosu na prethodnu godinu.

U tablici broj 2 daju se podaci o ostvarenim rashodima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi

u kn

Redni broj	Rashodi	Ostvareno za 2020.	Ostvareno za 2021.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Rashodi za zaposlene	533.318.528,00	546.538.541,00	102,5
2.	Materijalni rashodi	327.305.761,00	360.717.128,00	110,2
3.	Financijski rashodi	570.413,00	682.506,00	119,7
4.	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	794.359,00	914.210,00	115,1
5.	Ostali rashodi	23.544,00	12.354,00	52,5
6.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	46.043.722,00	58.676.061,00	127,4
	Ukupni rashodi	908.056.327,00	967.540.800,00	106,6
	Ukupni prihodi (veza Tablica broj 1)	886.225.713,00	986.430.554,00	111,3
	Višak prihoda	0,00	18.889.754,00	-
	Manjak prihoda	21.830.614,00	0,00	-

Rashodi za zaposlene ostvareni u iznosu od 546.538.541,00 kn, vrijednosno su najznačajniji rashodi te čine 56,5 % ukupno ostvarenih rashoda. U odnosu na prethodnu godinu, veći su za 13.220.013,00 kn ili 2,5 %, najvećim dijelom zbog povećanja osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika u 2021. Odnose se na rashode za brutoplaće u iznosu od 453.874.804,00 kn, doprinose na plaće u iznosu od 73.374.166,00 kn te ostale rashode za zaposlene u iznosu od 19.289.571,00 kn. U okviru rashoda za brutoplaće, evidentirani su rashodi za prekovremeni rad u iznosu od 6.645.563,00 kn. Vrijednosno značajniji ostali rashodi za zaposlene odnose se na regres za godišnji odmor u iznosu od 5.646.000,00 kn te božićnice u iznosu od 5.520.000,00 kn. Koeficijenti složenosti poslova radnih mjesta propisani su odredbama Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova, dodatku za uvjete rada te kriterijima i najvišem mogućem iznosu dodatka za natprosječne rezultate u radu za službenike Porezne uprave (Narodne novine 78/17), a osnovica za obračun plaće zaposlenika u 2021. određena je Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike (Narodne novine 112/17, 12/18, 2/19, 119/19 i 66/20).

Materijalni rashodi ostvareni u iznosu od 360.717.128,00 kn, čine 37,3 % ukupno ostvarenih rashoda. U odnosu na prethodnu godinu, veći su za 33.411.367,00 kn ili 10,2 %. Do povećanja je najvećim dijelom došlo zbog povećanja rashoda za računalne usluge u iznosu od 39.928.441,00 kn, ostvarenih zbog razvoja novih aplikativnih rješenja u Informatičkom sustavu Porezne uprave.

Materijalni rashodi odnose se na rashode za usluge u iznosu od 311.733.142,00 kn, rashode za materijal i energiju u iznosu od 25.464.329,00 kn, naknade troškova zaposlenima u iznosu od 17.320.973,00 kn, ostale nespomenute rashode poslovanja u iznosu od 5.567.292,00 kn te naknade troškova osobama izvan radnog odnosa u iznosu od 631.392,00 kn. U okviru rashoda za usluge, vrijednosno najznačajniji rashodi odnose se na računalne usluge u iznosu od 206.294.116,00 kn, a najvećim se dijelom odnose na korištenje i održavanje Informacijskog sustava Porezne uprave te Sustava analize poreznih rizika. Rashodi za materijal i energiju ostvareni u iznosu od 25.464.329,00 kn, najvećim se dijelom odnose na uredski materijal i ostale materijalne rashode u iznosu od 14.686.485,00 kn te energiju u iznosu od 10.507.942,00 kn. Rashodi za naknade troškova zaposlenima u iznosu od 17.320.973,00 kn odnose se na naknade za prijevoz na posao i s posla u iznosu od 15.497.587,00 kn, službena putovanja u iznosu od 1.156.298,00 kn te stručno usavršavanje zaposlenika u iznosu od 667.088,00 kn. Vrijednosno značajniji ostali nespomenuti rashodi poslovanja odnose se na troškove sudskih postupaka u iznosu od 3.941.030,00 kn te pristojbe i naknade u iznosu od 789.063,00 kn.

Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade ostvarene u iznosu od 914.210,00 kn, odnose se na stipendije i školarine vlastitim zaposlenicima.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine ostvareni u iznosu od 58.676.061,00 kn su u odnosu na prethodnu godinu veći za 12.632.339,00 kn ili 27,4 %. Odnose se na rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine u iznosu od 39.796.050,00 kn, rashode za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine u iznosu od 10.667.083,00 kn te rashode za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini u iznosu od 8.212.928,00 kn. Vrijednosno najznačajniji rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine odnose se na ulaganja u računalne programe u iznosu od 28.987.727,00 kn, što se najvećim dijelom odnosi na razvoj Informacijskog sustava Porezne uprave, razvoj Sustava analize poreznih rizika (CRMS sustav) te razvoj mobilne aplikacije mPorezna. Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine odnose se na ulaganja na tuđoj imovini u iznosu od 7.712.257,00 kn te ulaganja u licence u iznosu od 2.954.826,00 kn. Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini odnose se na ulaganja na građevinskim objektima.

Višak prihoda za 2021. iskazan je u iznosu od 18.889.754,00 kn. Iz prethodnih godina prenesen je manjak prihoda u iznosu od 13.093.326,00 kn te višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 5.796.428,00 kn.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2021., ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora iskazana je u iznosu od 7.264.217.261,00 kn.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2021.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora
početkom i koncem 2021.

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja	31. prosinca	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Nefinancijska imovina	437.262.968,00	447.926.303,00	102,4
1.1.	Građevinski objekti	246.831.618,00	253.184.643,00	102,6
1.2.	Postrojenja i oprema	26.267.006,00	19.474.640,00	74,1
1.3.	Prijevozna sredstva	177.360,00	117.214,00	66,1
1.4.	Nefinancijska imovina u pripremi	8.947.501,00	9.051.928,00	101,2
1.5.	Druga nefinancijska imovina	155.039.483,00	166.097.878,00	107,1
2.	Financijska imovina	5.802.296.354,00	6.816.290.958,00	117,5
2.1.	Novčana sredstva	0,00	260,00	-
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	13.974.181,00	11.615.048,00	83,1
2.3.	Potraživanja za prihode poslovanja	5.736.686.613,00	6.740.963.796,00	117,5
2.4.	Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine	600,00	0,00	-
2.5.	Rashodi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	51.634.960,00	63.711.854,00	123,4
	Ukupno imovina	6.239.559.322,00	7.264.217.261,00	116,4
3.	Obveze	4.614.816.147,00	5.677.370.500,00	123,0
3.1.	Obveze za rashode poslovanja	4.614.816.147,00	5.677.370.500,00	123,0
4.	Vlastiti izvori	1.624.743.175,00	1.586.846.761,00	97,7
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	6.239.559.322,00	7.264.217.261,00	116,4
	Izvanbilančni zapisi	228.442.815,00	254.302.374,00	111,3

Vrijednost ukupne imovine iskazana koncem 2021. u iznosu od 7.264.217.261,00 kn, veća je u odnosu na vrijednost iskazanu početkom godine za 1.024.657.939,00 kn ili 16,4 %. Povećanje se gotovo u cijelosti odnosi na povećanje potraživanja za prihode poslovanja, koja su veća za 1.425.304.641,00 kn.

U okviru nefinancijske imovine iskazane u iznosu od 447.926.303,00 kn, vrijednosno najznačajnija se odnosi na građevinske objekte u iznosu od 253.184.643,00 kn. Navedeni građevinski objekti su poslovni objekti u vlasništvu Porezne uprave, smješteni na 178 lokacija u 21 područnom uredu i Središnjem uredu u iznosu od 253.053.010,00 kn te garaže u iznosu 131.633,00 kn. Postrojenja i oprema najvećim se dijelom, u iznosu od 10.921.037,00 kn, odnose na računala i računalnu opremu. Druga nefinancijska imovina iskazana koncem godine u iznosu od 166.097.878,00 kn najvećim se dijelom odnosi na ulaganja na tuđoj imovini radi prava korištenja u iznosu od 108.985.966,00 kn (popravci i investicijsko održavanje poslovnih objekata) te na ulaganja u računalne programe u iznosu od 50.993.586,00 kn. Ulaganja u računalne programe su u odnosu na stanje iskazano početkom godine veća za 2.484.281,00 kn ili 5,1 %, najvećim dijelom zbog nabave novih te održavanja postojećih računalnih programa u vlasništvu Porezne uprave, posebno ulaganja u Informacijski sustav Porezne uprave zbog potrebe prilagodbe i razvoja sustava radi provođenja porezne reforme, odnosno mjera za pomoć gospodarstvu zbog epidemije koronavirusa.

Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo najvećim se dijelom, u iznosu od 11.399.471,00 kn, odnose na potraživanja od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (dalje u tekstu: HZZO) za bolovanja duža od 42 dana. U odnosu na stanje iskazano početkom godine, depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo manji su za 2.359.133,00 kn ili 16,9 %, najvećim dijelom zbog smanjenja potraživanja od HZZO-a za bolovanja duža od 42 dana. U jednakom iznosu kao i potraživanja za bolovanja iznad 42 dana od HZZO-a, iskazane su i obveze prema državnom proračunu.

Prema podacima iz Bilance, od potraživanja za prihode poslovanja iskazanih koncem godine u bruto iznosu od 15.108.203.784,00 kn, dospjela su potraživanja u iznosu od 15.108.177.534,00 kn, a nedospjela u iznosu od 26.250,00 kn.

Potraživanja za prihode poslovanja iskazana koncem godine u iznosu od 6.740.963.796,00 kn, odnose se na potraživanja za poreze u iznosu od 12.474.481.006,00 kn, potraživanja za sredstva uplaćena u nadležni proračun u iznosu od 1.433.183.015,00 kn, potraživanja za kazne i upravne mjere te ostale prihode u iznosu od 989.706.819,00 kn, potraživanja za doprinose u iznosu od 210.806.694,00 kn, potraživanja za prihode od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga u iznosu od 26.250,00 kn te ispravak vrijednosti potraživanja u iznosu od 8.367.239.988,00 kn. Prema uputi Ministarstva financija iz veljače 2014., Porezna uprava je obvezna u glavnoj knjizi evidentirati ukupan iznos potraživanja za poreze koji su prihod državnog proračuna na dan 30. lipnja i 31. prosinca. Podaci o potraživanjima preuzimaju se iz Informacijskog sustava Porezne uprave. Također, odredbama članka 38.a Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20) propisano je da proračun i proračunski korisnik koji je zadužen za praćenje naplate prihoda koji se dijele između više korisnika (zajednički prihodi) u svojoj glavnoj knjizi vodi potraživanje u ukupnom iznosu. Tako su u okviru potraživanja za poreze iskazana potraživanja za porez na dodanu vrijednost u iznosu od 7.920.955.689,00 kn, za porez na dobit poduzetnika u iznosu od 1.608.197.011,00 kn, za porez na dobitke od igara na sreću u iznosu od 4.983.480,00 kn (sve prihodi državnog proračuna) te za porez na dohodak u iznosu od 2.940.344.826,00 kn (zajednički prihod županijskih, gradskih i općinskih proračuna). Potraživanja za kazne i upravne mjere te ostale prihode najvećim se dijelom odnose na kazne za porezne prekršaje, prisilnu naplatu poreza i drugih javnih davanja te naplatu poreznog duga prema rješenjima o reprogramiranju duga, što su također sve prihodi državnog proračuna. Potraživanja za doprinose odnose se na doprinose za obvezno osiguranje u slučaju nezaposlenosti, koji se obračunavao do 2019. te je također prihod državnog proračuna.

Ispravak vrijednosti potraživanja iskazan u iznosu od 8.367.239.988,00 kn odnosi se na sporno naplativa potraživanja za poreze, doprinose i druga javna davanja. Navedeni se ispravak vrijednosti potraživanja provodi na temelju posebno propisane metodologije utvrđivanja sporno naplativih potraživanja (dugovanja u poreznim evidencijama) i ne odnosi se na ispravak vrijednosti potraživanja propisan člankom 37.a Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu. Navedena metodologija temelji se na kriterijima propisanim člankom 149. Općeg poreznog zakona (Narodne novine 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 42/20), kao što su nemogućnost naplate čak ni u postupku ovrhe, a još nije nastupila zastara prava na naplatu (šest godina), porezni dug nije plaćen u roku od pet godina nakon isteka kalendarske godine u kojoj je porezna obveza utvrđena, porezni dužnik je pokrenuo postupak predstečajne nagodbe ili je nad njim pokrenut stečajni postupak i drugo.

Vrijednosno značajnija sporno naplativa potraživanja iskazana u okviru Ispravka vrijednosti potraživanja odnose se na ispravak vrijednosti poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 5.006.516.905,00 kn, poreza na dohodak u iznosu od 1.577.305.164,00 kn, poreza na dobit u iznosu od 963.455.224,00 kn te prihoda od naplate poreznog duga plaćeno po rješenju o reprogramiranju u iznosu od 466.630.349,00 kn. U navedene iznose uključene su glavnica i kamate na dan 31. prosinca 2021.

Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda koncem 2021. su iskazani u iznosu od 63.711.854,00 kn, a odnose se na obračunanu plaću i druga materijalna prava zaposlenika za prosinac 2021., isplaćene u siječnju 2022. i druge kontinuirane rashode.

Ukupne obveze iskazane koncem 2021. u iznosu od 5.677.370.500,00 kn odnose se na ostale tekuće obveze u iznosu od 5.611.639.195,00 kn, obveze za zaposlene u iznosu od 45.120.666,00 kn (za prosinac 2021.), obveze za materijalne rashode u iznosu od 20.610.636,00 kn te obveze za financijske rashode u iznosu od 3,00 kn. U okviru ostalih tekućih obveza, vrijednosno značajnije odnose se na obveze prema poreznim obveznicima za više uplaćena sredstva (preplate) po osnovi poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 3.435.614.855,00 kn, poreza na dobit u iznosu od 1.545.923.814,00 kn te poreza i prireza porezu na dohodak u iznosu od 556.684.034,00 kn. Vrijednosno značajnije obveze za materijalne rashode odnose se na računalne usluge u iznosu od 12.033.194,00 kn te usluge telefona i pošte u iznosu od 2.615.376,00 kn. Obveze su koncem 2021. veće u odnosu na iskazane početkom godine za 1.062.554.353,00 kn ili 23,0 %, a povećanje se najvećim dijelom odnosi na povećanje obveza prema poreznim obveznicima za više uplaćena sredstva (preplate) po osnovi poreza na dobit u iznosu od 683.837.770,00 kn te poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 361.556.323,00 kn.

Prema podacima iz financijskih izvještaja, obveze iskazane koncem godine su nedospjele. S obzirom na to da se obveze najvećim dijelom odnose na preplate, njima će se umanjiti sljedeća (buduća) potraživanja od poreznih obveznika.

Vlastite izvore iskazane koncem godine u iznosu od 1.586.846.761,00 kn, čine obračunati prihodi poslovanja u iznosu od 1.133.124.030,00 kn, vlastiti izvori u iznosu od 447.926.304,00 kn te višak prihoda poslovanja u iznosu od 5.796.427,00 kn.

Izvanbilančni zapisi iskazani koncem godine u iznosu od 254.302.374,00 kn odnose se na sudske sporove u tijeku u iznosu od 223.714.241,00 kn i primljene instrumente osiguranja plaćanja u iznosu od 30.588.133,00 kn. U odnosu na početak godine, vrijednost izvanbilančnih zapisa veća je za 25.859.559,00 kn ili 11,3 %, najvećim dijelom zbog povećanja vrijednosti potencijalnih obveza po sudskim sporovima u tijeku. Sudski sporovi najvećim se dijelom odnose na tužbe poreznih obveznika koji traže naknadu štete nastalu zbog određenog postupanja od strane Porezne uprave (neosnovane prisilne naplate poreznog duga, nezakonitog postupanja Porezne uprave i slično).

Naplata javnih prihoda

Porezna uprava između ostalog, obavlja poslove evidentiranja, utvrđivanja, nadzora, naplate i ovrhe prihoda od poreza, doprinosa i drugih javnih davanja. Drugim javnim davanjima smatraju se trošarine, carine, pristojbe, doprinosi, naknade za koncesije, novčane kazne za porezne prekršaje i sva davanja čije je utvrđivanje i/ili naplata i/ili nadzor prema posebnim propisima u nadležnosti poreznog tijela.

Porezna uprava može obavljati poslove evidentiranja, utvrđivanja, nadzora, naplate i ovrhe prihoda jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i drugih javnih davanja. Porezna uprava prikuplja i obrađuje podatke putem jedinstvenog informacijskog sustava – Informacijskog sustava Porezne uprave.

Zaduženja i uplate poreznih obveznika, analitički se prate putem Informacijskog sustava Porezne uprave po poreznim obveznicima i pojedinim vrstama poreznih i drugih javnih davanja. Zaduzenja se evidentiraju na temelju podataka iz obrazaca koje dostavljaju obveznici, rješenja o utvrđenim obvezama, izvješća o novoutvrđenim obvezama u postupku nadzora te sudskim presudama. Na iznose zaduzenja po pojedinim vrstama davanja koji nisu plaćeni u propisanom roku, sistemski se dnevno obračunavaju kamate u skladu s odredbama Općeg poreznog zakona, Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18 i 126/21) i Zakona o kamatama (Narodne novine 94/04 i 35/05).

Načini naplate poreza, doprinosa i drugih javnih davanja, propisani su odredbama Općeg poreznog zakona, Ovršnog zakona (Narodne novine 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 73/17 i 131/20), Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine 47/09 i 110/21), Zakona o doprinosima (Narodne novine 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18) i Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine 68/18, 2/20, 46/20 i 47/20).

Porezi, doprinosi i druga javna davanja se naplaćuju redovnim putem i postupcima prisilne naplate iz ukupne, odnosno dijela imovine obveznika. Za nenaplaćena potraživanja redovnim putem poduzimaju se različite mjere (opomene, blokade računa dužnika, rješenja o ovrsi, rješenja o pljenidbi pokretnina, zahtjevi za pokretanje stečajnog postupka, rješenja o predstečajnoj nagodbi, rješenja o pljenidbi novčanih sredstava, uknjižbe založnog prava na nekretnini, rješenja o ovrsi pljenidbom pokretnina te rješenja o pljenidbi plaće). Postupci prisilne naplate dospjelog duga propisani su Metodologijom ovršnog postupka u Poreznoj upravi.

U tablici broj 4 daju se podaci o zaduženjima i naplati poreza, doprinosa i drugih javnih davanja u 2021. za koje Porezna uprava obavlja poslove evidentiranja, utvrđivanja, nadzora, naplate i ovrhe.

Tablica broj 4

Pregled zaduženja i naplate poreza, doprinosa i drugih javnih davanja
početkom i koncem 2021.

u kn

Redni broj	Vrsta prihoda	Kome pripada prihod	Početno stanje 2021.	Zaduženja 2021.	Uplate (odobrenja) 2021.	Završno stanje 2021.
1	2	3	4	5	6	7
1.	Porez na dodanu vrijednost	državni proračun	5.241.898.579,00	53.443.354.631,00	54.199.912.376,00	4.485.340.834,00
2.	Porez na dobit	državni proračun	805.737.456,00	7.204.415.870,00	7.947.880.129,00	62.273.197,00
3.	Druga davanja*	državni proračun	1.274.221.002,00	1.841.013.130,00	1.973.649.491,00	1.141.584.641,00
4.	Doprinosi za mirovinsko osiguranje (I+II stup)	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	3.778.107.522,00	31.520.161.887,00	31.866.892.909,00	3.431.376.500,00
5.	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	3.249.014.247,00	23.131.867.471,00	23.409.000.583,00	2.971.881.135,00
6.	Prihodi gradova/općina i županija**	JLP(R)S	3.566.820.286,00	13.503.334.524,00	14.028.670.495,00	3.041.484.315,00
7.	Druga javna davanja***	turističke zajednice, komore i ostalo	604.621.683,00	397.866.579,00	466.435.315,00	536.052.947,00
Ukupno			18.520.420.775,00	131.042.014.092,00	133.892.441.298,00	15.669.993.569,00

*Porez na promet, porezi na igre na sreću i drugi porezi, doprinos za zapošljavanje, prisilna naplata i kazne

**Porez na dohodak, porez na promet nekretninama, porez na potrošnju i drugi porezi

***Članarine turističkim zajednicama, Hrvatskoj gospodarskoj i Hrvatskoj obrtničkoj komori, spomenička renta te prisilna naplata

U početnim stanjima 2021. iskazan je dug obveznika na dan 1. siječnja 2021. (uključuje glavnica i kamate) umanjen za iznos preplata na dan 1. siječnja 2021. Do preplata dolazi kada porezni obveznici uplate više sredstava za poreze, doprinose i druga javna davanja nego što su im za njih bila iskazana zaduženja.

Zaduženja se evidentiraju na temelju podataka iz obrazaca koje dostavljaju obveznici, rješenja o utvrđenim obvezama, izvješća o novoutvrđenim obvezama u postupku nadzora te sudskim presudama. Na iznose zaduženja po pojedinim vrstama davanja koji nisu plaćeni u propisanom roku, sistemski se dnevno obračunavaju kamate u skladu s odredbama Općeg poreznog zakona, Zakona o obveznim odnosima i Zakona o kamatama.

Uplate (odobrenja) se odnose na novčane uplate te naplatu duga imovinom i pretvaranje duga i kamata u vlasništvo Republike Hrvatske. Uplate su prebijene sa povratima i storno uplatama, dakle iskazane kao neto uplate. U skladu s Općim poreznim zakonom, od uplate se prvo naplaćuju kamate, a potom se podmiruje porezni dug (glavnica) prema dospelosti.

Prema podacima iz Izvješća o naplaćenim porezima, doprinosima i drugim javnim davanjima provođenjem ovršnog postupka za 2021., putem ovrha (na računima, na plaći, pljenidbom tražbina, ovrhom na motornim vozilima i drugim pokretninama te ovrhom na vrijednosnicama i poslovnim udjelima) naplaćeno je 1.109.867.442,00 kn, dok je na temelju opomena pred ovrhu naplaćeno 5.127.374.988,00 kn prihoda od poreza, doprinosa i drugih javnih davanja.

Osnova za provođenje otpisa potraživanja za prihode od poreza, doprinosa i drugih javnih davanja su Opći porezni zakon – članci 107.a, 148. i 150. i Pravilnik o provedbi Općeg poreznog zakona (Narodne novine 45/19, 35/20, 43/20, 50/20, 70/20, 74/20, 103/20, 114/20, 144/20, 2/21, 26/21, 43/21, 106/21 i 144/21) – članak 71., stavci j, m, n, i p. Jedna od osnova za otpis navedenih potraživanja (duga poreznih obveznika) je i zastara prava na naplatu. Člankom 148. stavkom 6. Općeg poreznog zakona propisano je da Porezna uprava provodi godišnji sistemski otpis duga za koji je s 1. siječnja tekuće godine nastupila zastara prava na naplatu. Prema podacima Porezne uprave, u 2021. su otpisana potraživanja u ukupnom iznosu od 4.227.405.048,00 kn koja se odnose na potraživanja za prihode od poreza, doprinosa i drugih javnih davanja za koje Porezna uprava vodi evidencije, utvrđuje dug, provodi nadzor, naplatu i ovrhu. Od navedenog su iznosa, potraživanja za prihode državnog proračuna otpisana u iznosu od 1.250.230.062,00 kn, a odnose se na potraživanja za prihode od poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 900.774.768,00 kn, za prihode od poreza na dobit u iznosu od 246.466.249,00 kn, za ostale prihode državnog proračuna u iznosu od 75.338.069,00 kn te za potraživanja za doprinose za zapošljavanje u iznosu od 27.650.976,00 kn. Potraživanja za doprinose za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) otpisana su u iznosu od 1.268.198.667,00 kn, potraživanja za doprinose za zdravstveno osiguranje u iznosu od 1.146.149.912,00 kn, potraživanja za prihode od poreza na dohodak, koji je zajednički prihod lokalnih proračuna, otpisana su u iznosu od 435.862.576,00 kn, potraživanja za općinske i gradske prihode otpisana su u iznosu od 79.125.628,00 kn, potraživanja za županijske prihode u iznosu od 5.904.147,00 kn te potraživanja za ostale prihode u iznosu od 41.934.056,00 kn.

Porezni nadzor

Porezna uprava između ostalog, obavlja poslove utvrđivanja, nadzora, naplate i ovrhe prihoda od poreza, doprinosa i drugih javnih davanja. Odredbama članka 119. Općeg poreznog zakona, propisano je da Porezna uprava odlučuje kod kojeg će poreznog obveznika provoditi porezni nadzor, vodeći računa o poreznoj snazi poreznog obveznika i objektivnim kriterijima na temelju procjene rizika, pri čemu prioritet imaju veliki poduzetnici. Kriteriji za procjenu rizika sadržani su u RMS portalu Porezne uprave koji se sastoji od lista rizičnosti kreiranih prema vrsti poreza, a dio je Sustava analize poreznih rizika (CRMS sustav).

Prema Planu rada poreznog nadzora u 2021. je planirano ukupno 12 135 nadzora, od čega 2 917 redovnih nadzora i 9 216 nadzora fiskalizacije. Redovni porezni nadzor obuhvaća nadzor poreza na dodanu vrijednost, poreza na dobit, poreza na dohodak, doprinosa te aktivnosti vezane za suzbijanje poreznih prijevара. Nadzor fiskalizacije obuhvaća praćenje i provjeru izdavanja i fiskaliziranja računa.

Prema Izvješću Rezultati poreznog nadzora u 2021., Porezna uprava je u 2021. raspolagala sa 464 inspektora te su provedeni nadzori fiskalizacije, nadzori pravodobnosti uplata poreza i doprinosa, nadzori igara na sreću, zabavnih i nagradnih igara, redovni porezni nadzori koji obuhvaćaju nadzore poreza na dodanu vrijednost, poreza na dobit, poreza na dohodak, doprinosa te aktivnosti u vezi sa suzbijanjem poreznih prijevара.

U 2021. su izdane 10 124 obavijesti o poreznom nadzoru te je uručeno ukupno 10 012 zapisnika o poreznom nadzoru, od čega je 104 nadzora proveo Ured za velike porezne obveznike. Od ukupno uručenih 10 012 zapisnika o poreznom nadzoru, u 6 389 zapisnika su utvrđene nepravilnosti.

Broj izdanih obavijesti o poreznom nadzoru na razini je broja izdanih obavijesti u 2020., a u odnosu na 2019. manji je za 34,0 %, što je prema obrazloženju Porezne uprave, dijelom posljedica odluka Stožera civilne zaštite RH za sprečavanje širenja zaraze koronavirusom. Također, broj obavljenih nadzora u 2021. je 17,0 % manji od planiranog, zbog povećanog broja nadzora fiskalizacije provedenih tijekom srpnja i kolovoza 2021. te daljnjeg provođenja nadzora poreza na dodanu vrijednost za razdoblje od jedne i više godina.

Od ukupno uručenih 10 012 zapisnika o poreznom nadzoru, u okviru nadzora fiskalizacije je uručeno 7 942, a u redovnim nadzorima uručeno je 2 070 zapisnika o poreznom nadzoru. Pri nadzoru fiskalizacije uručeno je i 1 889 prekršajnih naloga s izrečenim novčanim kaznama u iznosu od 11.764.442,00 kn.

Također je obavljeno 1 280 nadzora pravodobnosti uplate poreza i doprinosa, gdje je utvrđeno 237 prekršaja te je naplaćen porezni dug u iznosu od 28.988.434,00 kn. Nadalje, u postupcima redovnih poreznih nadzora obračunate su novoutvrđene obveze u iznosu od 1.081.979.490,00 kn, od kojih su tijekom nadzora i po rješenjima naplaćene u iznosu od 146.229.866,00 kn. Tijekom 2021. je obavljeno i 57 nadzora udruga. Nepravilnosti su utvrđene kod 43 nadzora te su obračunate novoutvrđene obveze u iznosu od 5.302.647,00 kn.

Iz navedenog proizlazi da su se na temelju poreznog nadzora, potraživanja za poreze, doprinose i druga javna davanja povećala (zaduženje) u iznosu od 1.093.743.932,00 kn, od čega je naplaćeno od 175.218.300,00 kn.

Javna nabava

Planom nabave za 2021. donesenim u siječnju 2021., planirana je nabava roba, radova i usluga procijenjene vrijednosti od 250.311.400,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Tijekom 2021. donesene su četiri izmjene i dopune Plana nabave, nakon kojih je planirana nabava roba, radova i usluga ukupne procijenjene vrijednosti od 291.423.577,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Porezna uprava vodi Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 120/16). Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, Plan nabave te izmjene i dopune Plana nabave objavljeni su u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, u skladu s odredbama Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (Narodne novine 101/17 i 144/20).

Prema Statističkom izvješću o javnoj nabavi za 2021., zaključeno je ukupno 28 ugovora o javnoj nabavi roba, radova i usluga ukupne vrijednosti od 171.648.657,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost, od čega je 17 ugovora o javnoj nabavi roba, radova i usluga, četiri dodatka ugovorima te sedam okvirnih sporazuma. Na temelju izuzeća od primjene Zakona o javnoj nabavi zaključena su četiri ugovora o nabavi roba, radova i usluga u vrijednosti od 144.948.335,00 kn, na temelju otvorenih postupaka javne nabave zaključeno je devet ugovora u vrijednosti od 6.538.715,00 kn, na temelju pregovaračkih postupaka bez prethodne objave zaključena su dva ugovora u vrijednosti od 2.886.222,00 kn te su na temelju postupka ugovaranja kroz dinamički sustav nabave zaključena dva ugovora u vrijednosti od 275.318,00 kn.

Nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno radova do 500.000,00 kn (jednostavna nabava), iznosila je 7.365.957,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Odnosi se na nabavu usluga u iznosu od 3.596.543,00 kn, radove u iznosu od 2.434.477,00 kn te nabavu roba u iznosu od 1.334.937,00 kn.

Na temelju okvirnih sporazuma zaključeno je 107 godišnjih ugovora, od čega 64 ugovora o nabavi usluga u ukupnom iznosu od 40.712.172,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost i 43 ugovora o nabavi roba u iznosu od 10.481.818,00 kn.

U studenome 2019. donesena je Odluka o provedbi postupka jednostavne nabave u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi, kojom su uređeni postupci jednostavne nabave. Navedenom je Odlukom određeno da unutarnje ustrojstvene jedinice (sektori Središnjeg ureda i područni uredi) samostalno, u okviru svoje nadležnosti, provode postupke jednostavne nabave. Postupke u kojima je procijenjena vrijednost nabave do 20.000,00 kn provode neposrednim odabirom jednog gospodarskog subjekta kojem izdaju narudžbenicu na temelju prikupljene jedne ili više ponuda. Za postupke od 20.000,00 kn do 70.000,00 kn, ustrojstvena jedinica može uputiti Poziv za dostavu ponude na dokaziv način najmanje trima gospodarskim subjektima ili ga može objaviti na internet stranici Porezne uprave. Za postupke od 70.000,00 kn do 200.000,00 kn za nabavu roba i usluga odnosno 500.000,00 kn za nabavu radova obvezna je objava Poziva za dostavu ponude svim zainteresiranim gospodarskim subjektima/ponuditeljima na internet stranici Porezne uprave.

Do odstupanja planirane i ostvarene nabave u 2021., najvećim je dijelom došlo iz razloga što pojedini planirani postupci nabave nisu provedeni zbog nedostatka tehničke dokumentacije.

III. REVIZIJA ZA 2021.

Postupci revizije provedeni su od 25. svibnja do 12. siječnja 2023.

Ciljevi i područja revizije

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i odredbama Zakona o Državnom uredu za reviziju, određeni su ciljevi financijske revizije.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje
- provjeriti provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije
- provjeriti druge aktivnosti u vezi s poslovanjem.

Područja revizije određena su na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti zbog prijave ili pogreške. Radi procjene rizika, provjerene su unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja

Kriteriji za izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima su:

1. Zakon o proračunu, članak 97. – 107.
2. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu
3. Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 3/15, 93/15, 135/15, 2/17, 28/17, 112/18, 126/19, 145/20 i 32/21).

Kriteriji za izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja su:

1. Zakon o proračunu
2. Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu (Narodne novine 135/20, 69/21 i 122/21)
3. Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (Narodne novine 26/10, 120/13 i 1/20)
4. Zakon o Poreznoj upravi
5. Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija
6. Opći porezni zakon
7. Zakon o fiskalnoj odgovornosti
8. Uredba o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (Narodne novine 95/19)
9. Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru
10. Pravilnik o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru
11. Zakon o državnim službenicima (Narodne novine 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12 – pročišćeni tekst, 37/13, 38/13, 1/15, 138/15 – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 61/17, 70/19 i 98/19)

12. Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi (Narodne novine 37/01, 38/01 – ispravak, 71/01, 89/01, 112/01, 7/02 – ispravak, 17/03, 197/03, 21/04, 25/04 – ispravak, 66/05, 131/05, 11/07, 47/07, 109/07, 58/08, 32/09, 140/09, 21/10, 38/10, 77/10, 113/10, 22/11, 142/11, 31/12, 49/12, 60/12, 78/12, 82/12, 100/12, 124/12, 140/12, 16/13, 25/13, 52/13, 96/13, 126/13, 2/14, 94/14, 140/14, 151/14, 76/15, 100/15, 71/18, 73/19 i 63/21)
13. Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova, dodatku za uvjete rada te kriterijima i najvišem mogućem iznosu dodatka za natprosječne rezultate u radu za službenike Porezne uprave
14. Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike
15. Zakon o javnoj nabavi
16. Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi
17. Odluka o provedbi postupaka jednostavne nabave u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi (studenj 2019.)
18. Pravilnik o uvjetima, opsegu i naknadi za obavljanje poslova utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe radi naplate poreza jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine 1/17)
19. Pravilnik o mjerilima i načinu korištenja prihoda za posebne namjene i vlastitih prihoda Ministarstva financija (travanj 2017.).

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Porezne uprave. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz prethodnog razdoblja i s podacima iz plana, u cilju utvrđivanja područja rizika. Također, pri utvrđivanju područja rizika, korištene su objave u elektroničkim medijima, tisku te na mrežnim stranicama Porezne uprave. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Provjerena je dosljednost primjene zakona, drugih propisa i unutarnjih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke provjerene metodom uzorka. Također, korišteni su izvještaji u vezi s pojedinim aktivnostima Porezne uprave. Provjerena je dokumentacija u vezi s računovodstvenim evidencijama, analitičkim evidencijama potraživanja za prihode od poreza, doprinosa i drugih javnih davanja, obračunom plaća i naknadama za zaposlene, popisom imovine i obveza, ulaznim računima, izlaznim računima, prihodima i rashodima, postupcima javne nabave i izvršenjem zaključenih ugovora te druga dokumentacija. Obavljeni su razgovori sa zaposlenicima Porezne uprave i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima.

Nalaz za 2021.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje i izvršenje plana, računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi, imovina, obveze i vlastiti izvori te javna nabava.

Obavljenom revizijom za 2021. utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na računovodstveno poslovanje te prihode.

1. Računovodstveno poslovanje

1.1. Porezna uprava vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema propisima o proračunskom računovodstvu. Sastavljeni su propisani financijski izvještaji.

U poslovnim knjigama Porezne uprave evidentiraju se ukupni iznosi potraživanja za poreze, doprinose i druga javna davanja koji su prihod državnog proračuna te potraživanja za porez na dohodak i spomeničku rentu, koji su zajednički prihod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno državnog proračuna i jedinica lokalne samouprave. Potraživanja se evidentiraju dva puta godišnje na temelju zbirnih podataka iz Informacijskog sustava Porezne uprave, dobivenih zaduženjem na temelju obrazaca koje dostavljaju porezni obveznici, rješenja o utvrđenim obvezama, izvješća o novoutvrđenim obvezama u postupku nadzora i drugo. Naplatom prihoda umanjuju se potraživanja i obračunati prihodi poslovanja, koji se iskazuju u okviru vlastitih izvora.

Prihodi koji pripadaju državnom proračunu evidentiraju se u glavnoj knjizi državnog proračuna i iskazuju u godišnjim izvještajima o izvršenju državnog proračuna. Prihodi koji pripadaju drugim subjektima za koje Porezna uprava obavlja naplatu potraživanja, trebaju se evidentirati u njihovim poslovnim knjigama. Podatke o naplaćenim приходima navedenim subjektima dostavlja Financijska agencija (dalje u tekstu: FINA).

U slučaju kada porezni obveznici putem predujma uplate više nego što iznose zaduženja, evidentiraju se preplate u okviru ostalih tekućih obveza. Za iznose preplata koje su evidentirane u okviru obveza, umanjuju se obračunati prihodi poslovanja. Obračunati prihodi poslovanja umanjuju se i po drugim osnovama koje umanjuju potraživanja (naplata prihoda, ispravak vrijednosti, otpisi i drugo). Prema navedenom modelu evidentiranja, koji je prema obrazloženju Porezne uprave usuglašen s Ministarstvom financija, Službom za državno knjigovodstvo, na računima obračunatih prihoda poslovanja odražava se neto efekt potraživanja za prihode i obveza za povrat poreza, doprinosa i drugih javnih davanja.

Prema Bilješkama uz Bilancu, koncem 2021. su obveze prema poreznim obveznicima za povrat više uplaćenih sredstava za poreze, doprinose i druga javna davanja (preplate) veće od potraživanja od obveznika u ukupnom iznosu od 292.071.577,00 kn. Koncem 2021., u poslovnim knjigama Porezne uprave je na računima obračunatih prihoda za pojedine grupe poreza i drugih javnih davanja (za porez na dobit u iznosu od 901.182.027,00 kn, za porez na dodanu vrijednost u iznosu od 521.176.071,00 kn, za porez na dobit od igara na sreću u iznosu od 1.572.415,00 kn i za spomeničku rentu u iznosu od 1.265.094,00 kn), evidentiran dugovni saldo u ukupnom iznosu od 1.425.195.607,00 kn, dok je na drugim računima obračunatih prihoda poslovanja evidentiran potražni saldo u iznosu od 1.133.124.030,00 kn, koji je i iskazan u financijskim izvještajima Porezne uprave.

Zbog nemogućnosti iskazivanja dugovnog salda na računima obračunatih prihoda poslovanja, prema uputi Ministarstva financija, Službe za državno knjigovodstvo, obračunati prihodi poslovanja s dugovnim saldima i potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun su u poslovnim knjigama uvećani u ukupnom iznosu od 1.425.195.607,00 kn, odnosno u iznosu u kojem su iskazane veće obveze za povrat obveznicima od potraživanja prema obveznicima po istim osnovama. Pritom su analitičke evidencije po poreznim obveznicima koje se vode u Informacijskom sustavu Porezne uprave ostale nepromijenjene, odnosno iskazana su stvarna potraživanja (dug poreznih obveznika) i obveze za povrat.

Zbog navedenog modela evidentiranja, potraživanja za prihode poslovanja i obračunati prihodi poslovanja nisu realno iskazani u financijskom izvještaju Bilanca, odnosno veći su za 1.425.195.607,00 kn.

Odredbom članka 132., stavka 1. Zakona o proračunu (Narodne novine 144/21) propisano je da su načela proračunskog računovodstva točnost, istinitost, pouzdanost i pojedinačno iskazivanje poslovnih događaja. Odredbom članka 3. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, propisano je da je osnovna svrha financijskih izvještaja dati informacije o financijskom položaju i uspješnosti ispunjenja postavljenih ciljeva (poslovanja) proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

Državni ured za reviziju nalaže sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

Državni ured za reviziju preporučuje, u suradnji s Ministarstvom financija, Službom za državno knjigovodstvo, preispitati postojeći model evidentiranja potraživanja i obveza za povrat za poreze, doprinose i druga javna davanja u poslovnim knjigama Porezne uprave, s ciljem istinitog i točnog prezentiranja poslovnih događaja.

Nadalje, s obzirom na značajne iskazane preplate za pojedine vrste poreza i drugih javnih davanja, koje mogu nastati ne samo zbog uplata većih od zaduženja, nego i zbog pogrešno evidentiranih uplata, nepravodobno evidentiranih zaduženja i drugih razloga, Državni ured za reviziju preporučuje provesti analizu uzroka koji su doveli do iskazivanja preplata za pojedine grupe poreza i drugih javnih davanja, radi poduzimanja aktivnosti za njihovo smanjenje.

Potraživanja u iznosu od 251.658.231,00 kn nisu iskazana na propisanim računima računskog plana. Naime, u poslovnim knjigama Porezne uprave, u okviru potraživanja za kazne i upravne mjere te ostale prihode, evidentirana su, između ostalog, potraživanja za porez na promet proizvoda i usluga, poseban porez na promet rabljenih motornih vozila, poseban porez na plaće, mirovine i druge primitke, potraživanja za prihode od poreza, trošarina, carina i upravnih pristojbi naplaćenih prisilnom naplatom koju provodi Porezna uprava te potraživanja za prihode od spomeničke rente.

Na temelju godišnjih zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske, ministar financija donosi nalog o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u kojem se, između ostalog, svakom pojedinačnom prihodu (porezu, doprinosu i drugim javnim davanjima) pridodaje brojčana oznaka vrste prihoda.

Ministarstvo financija sastavlja vezne tablice u kojima se navedenim bročanim oznakama vrste prihoda dodjeljuju pripadajući računi prihoda računskog plana, kako bi se navedeni prihodi od poreza, doprinosa i drugih javnih davanja mogli evidentirati u poslovnim knjigama i iskazivati u financijskim izvještajima, u skladu s proračunskim propisima.

Prema navedenim veznim tablicama Ministarstva financija, prihodi od prisilne naplate pojedinih poreza, trošarina, carine i upravnih pristojbi koju provodi Porezna uprava, evidentiraju se u okviru prihoda na koje se odnose: u okviru prihoda od poreza, odnosno prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, dok se prihodi od spomeničke rente evidentiraju u okviru računa prihoda od imovine.

U skladu s proračunskim propisima, prema vrstama prihoda se razvrstavaju pripadajuća potraživanja za te prihode.

Zbog navedenog, potraživanja za kazne i upravne mjere te ostale prihode su iskazana više za 251.658.231,00 kn, dok su potraživanja za poreze iskazana manje za 147.938.643,00 kn, potraživanja za upravne i administrativne pristojbe, pristojbe po posebnim propisima i naknade manje za 99.495.372,00 kn te potraživanja za prihode od imovine manje za 4.224.216,00 kn.

Navedeno je utjecalo na strukturu, ali ne i na visinu iskazanih potraživanja.

Državni ured za reviziju nalaže potraživanja za prihode od poreza i drugih javnih davanja evidentirati u poslovnim knjigama i iskazivati u financijskim izvještajima u okviru pripadajućih podskupina računa računskog plana, u skladu s proračunskim propisima.

U pojedinim slučajevima, rashodi u poslovnim knjigama nisu evidentirani uz primjenu modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja, što znači da nisu evidentirani u trenutku nastanka poslovnog događaja (obveze) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, nego su evidentirani u trenutku plaćanja.

Navedeni se rashodi najvećim dijelom odnose na računalne usluge i ulaganja u računalne programe te druge usluge nastale u razdoblju od travnja do prosinca 2020., za koje su svi računi, u ukupnom iznosu od 21.528.449,00 kn, ispostavljeni od istog isporučitelja usluge u prosincu 2020., evidentirani u 2021.

Odredbama članka 20. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu propisano je, između ostalog, da se rashodi priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju.

Zbog svega navedenog, ukupni rashodi i obveze su u poslovnim knjigama Porezne uprave evidentirani te u financijskim izvještajima za 2020. iskazani za 21.528.449,00 kn manje, dok su u financijskim izvještajima za 2021. iskazani za 21.528.449,00 kn više od stvarnih.

Državni ured za reviziju nalaže rashode, neovisno o plaćanju, evidentirati u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

U poslovnim knjigama za 2021., u okviru rashoda za ostale usluge, evidentirani su dani predujmovi sudovima u ukupnom iznosu od 671.676,00 kn, za postupanje u stečajnim, likvidacijskim i ovršnim postupcima u kojima se Porezna uprava javlja po službenoj dužnosti radi zaštite interesa Republike Hrvatske.

Porezna uprava u svojim poslovnim knjigama u 2021. i u prethodnim godinama, pri isplati predujmova sudovima, nije evidentirala potraživanja za dane predujmove, već je evidentirala rashode. Prema podacima Porezne uprave, od 2018. do konca 2021., na temelju zahtjeva sudova, dani su predujmovi sudovima u ukupnom iznosu od 2.410.017,00 kn, za koje Porezna uprava navodi da nije zaprimila obavijesti o povratu danog predujma ili da dani predujam neće biti vraćen, a na temelju čega bi se zatvorio predujam. Za navedene predujmove Porezna uprava u poslovnim knjigama koncem 2021. nije imala evidentirana potraživanja, nego su evidentirani rashodi u godinama kada su predujmovi isplaćeni.

Predujmovi sudovima za postupanje u stečajnim, likvidacijskim i ovršnim postupcima isplaćivani su i prije 2018., ali s obzirom na to da se ranije nisu vodile analitičke evidencije o njima, u vrijeme obavljanja revizije (rujan 2022.), Porezna uprava ne raspolaže s podacima o predujmovima danim sudovima u razdoblju prije 2018.

Računskim planom proračuna koji je sastavni dio Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, određeno je da se dani predujmovi evidentiraju kao potraživanja za predujmove.

Državni ured za reviziju nalaže evidentirati dane predujmove u okviru potraživanja, u skladu s Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

1.2. Porezna uprava u cijelosti prihvaća nalaz Državnog ureda za reviziju iz točke 1. Računovodstveno poslovanje.

U vezi s nalazom o sastavljanju financijskih izvještaja u skladu s odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, preispitivanju postojećeg modela evidentiranja potraživanja i obveza za povrat za poreze, doprinose i druga javna davanja u poslovnim knjigama, te provođenju analize uzroka koji su doveli do iskazivanja preplata za pojedine grupe poreza i drugih javnih davanja radi poduzimanja aktivnosti za njihovo smanjenje, u svom očitovanju Porezna uprava navodi da je o navedenom obaviješteno Ministarstvo financija, Državna riznica, Sektor za državno računovodstvo i računovodstvo neprofitnih organizacija, kako bi se preispitala postojeća knjiženja. Također, obrazlaže da su sva predmetna knjiženja rađena na temelju upute Ministarstva financija, koje su kontaktirali kad su uočili problem u postojećim knjiženjima jer im navedena nisu omogućavala ispravnu izradu financijskog izvješća. Nadalje, navodi da je u 2022. započela analizu preplata koje su iskazane na pojedinim vrstama prihoda te da je u planu i izrada poslovnog procesa preplata.

U vezi s nalogom da se potraživanja za prihode od poreza i drugih javnih davanja evidentiraju u poslovnim knjigama i iskazuju u financijskim izvještajima u okviru pripadajućih podskupina računa računskog plana, u očitovanju se navodi da će se postojeći analitički izvještaji koji su podloga predmetnim knjiženjima, uskladiti sa proračunskim propisima u dijelu ispravnog iskazivanja u podskupinama računa računskog plana.

U vezi s nalogom da se rashodi, neovisno o plaćanju, evidentiraju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, u očitovanju se navodi da s obzirom na teritorijalnu rasprostranjenost Porezne uprave postoji problem u vremenskom trajanju dostave računa do Središnjeg reda Porezne uprave, Službe za financije i računovodstvo, kako bi se isti mogli evidentirati u poslovnim knjigama. Ovaj problem naročito je izražen u siječnju tekuće godine kada se zaprimaju računi za prosinac prethodne godine, a iste je potrebno evidentirati u poslovnim knjigama radi ispravnog iskazivanja u pripadajućoj godini nastanka troška. Nadalje, obrazlaže se da je Porezna uprava propisala proceduru zaprimanja, provjere i pravovremenog plaćanja računa te da će se provesti interni nadzor provedbe iste.

U vezi s nalogom da se dani predujmovi evidentiraju u okviru potraživanja, u skladu s Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, u očitovanju se navodi da je o navedenom obaviješteno Ministarstvo financija, Državna riznica, Sektor za državno računovodstvo i računovodstvo neprofitnih organizacija, kako bi se dobila uputa o načinu knjiženja predmetnih predujmova te knjiženju zatvaranja istih. Također, navodi se da prema mišljenju Porezne uprave, nije problem iskazivanja samog predujma u poslovnim knjigama već je problem u zatvaranju istih. Ako se izvrši financijski povrat, isti je lako upariti sa isplaćenim predujmom, no problem je ako do povrata ne dođe, što će biti slučaj kod određenog broja isplaćenih predujmova. Isplaćeni predujam odnosi se na pokretanje određenih pravnih radnji s ciljem osiguranja naplate poreznog dugovanja. Ako se nakon tog postupka dogodi da se porezni obveznik briše iz registra, problem će biti zatvaranje isplaćenog predujma. Sve navedeno zahtijevat će pojačanu suradnju Službe za financije i računovodstvo s trgovačkim sudovima i ostalim subjektima kako bi se moglo pratiti stanje isplaćenih predujmova.

2. Prihodi

- 2.1. Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2021., ukupni prihodi ostvareni su u iznosu od 986.430.554,00 kn. Odnose se na prihode iz nadležnog proračuna u iznosu od 960.401.578,00 kn, prihode po posebnim propisima u iznosu od 18.310.286,00 kn, prihode od pomoći iz inozemstva u iznosu od 6.758.535,00 kn te prihode od pruženih usluga u iznosu od 960.155,00 kn.

– Prihodi od pomoći iz inozemstva

Prihodi od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna ostvareni su u iznosu od 6.758.535,00 kn. Zbog izmjena u proračunskim propisima, u 2021. su proračunski korisnici primljena sredstva EU pomoći koja su koncem 2020. imali evidentirana kao obveze za primljene EU predujmove, bili obvezni iskazati kao prihode od EU pomoći. Zbog navedenog, EU predujmovi primljeni u prethodnim godinama u iznosu od 6.308.634,00 kn, početkom 2021. iskazani su kao prihodi od pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU.

Vrijednosno najznačajnija navedena (neurošena) sredstva obuhvaćala su sredstva ostvarena kroz Instrument prepristupne pomoći (IPA) u iznosu od 4.711.534,00 kn, koja su i u 2021. ostala neurošena. Prema obrazloženju odgovorne osobe, odobrena su za projekte koji su završeni te je potrebno izvršiti povrat navedenih sredstava.

U 2022. su prenesena i neutrošena sredstva u ukupnom iznosu od 397.684,00 kn za koje Porezna uprava, u vrijeme obavljanja revizije (rujan 2022.), nije mogla utvrditi za koje projekte su navedena sredstva primljena.

Državni ured za reviziju preporučuje poduzeti aktivnosti u cilju utvrđivanja za koje projekte su primljena prenesena neutrošena sredstva ostvarena iz pomoći EU. Također, preporučuje poduzeti aktivnosti u cilju povrata sredstava primljenih za projekte koji su završeni ranijih godina.

– Prihodi po posebnim propisima

Prihodi po posebnim propisima evidentirani su u poslovnim knjigama Porezne uprave u 2021. u iznosu od 18.310.286,00 kn.

Ostvareni su kao namjenski prihod od naknada za obavljanje poslova obračuna i naplate članarina za Hrvatsku gospodarsku komoru u iznosu od 8.588.775,00 kn (naknada u visini od 5,0 % od naplaćene članarine), poslova evidencije, obračuna i naplate članarine za turističke zajednice u iznosu od 5.773.215,00 kn (naknada u visini od 3,0 % od naplaćene članarine), poslove evidentiranja, obračuna, utvrđivanja, naplate, nadzora i ovrhe doprinosa Hrvatskoj obrtničkoj komori u iznosu od 3.634.296,00 kn (naknada u visini od 5,0 % od naplaćenih doprinosa) te prihode ostvarene od izdavanja obvezujućih mišljenja u iznosu od 314.000,00 kn.

Osim navedenih poslova Porezna uprava je u 2021., kao i u prethodnim godinama, obavljala poslove utvrđivanja, evidentiranja, naplate, nadzora i ovrhe poreza na dohodak koji je zajednički prihod županijskih, gradskih i općinskih proračuna, drugih pojedinih prihoda koji pripadaju jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te spomeničke rente koji je zajednički prihod države i gradskih/općinskih proračuna.

Odredbom članka 5., stavka 4. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine 127/17 i 138/20) propisano je da Poreznoj upravi pripada naknada u visini od 1,0 % od ukupno naplaćenih prihoda od poreza na dohodak. Odredbama članka 114.a Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine 69/99, 151/03, 157/03 – ispravak, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20 i 117/21) propisano je da troškovi evidencije nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente koje obavlja Porezna uprava iznose 5,0 % od naplaćene spomeničke rente.

Odredbom članka 4. Pravilnika o uvjetima, opsegu i naknadi za obavljanje poslova utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe radi naplate poreza jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisano je da Poreznoj upravi pripada naknada u visini od 5,0 % od ukupno naplaćenih prihoda koji pripadaju jedinicama lokalne samouprave (porez na potrošnju, porez na kuće za odmor te porez na korištenje javnih površina) te jedinicama područne (regionalne) samouprave (porez na nasljedstva i darove te porez na plovila), za one lokalne jedinice za koje Porezna uprava na temelju odluka predstavničkih tijela navedenih lokalnih jedinica, obavlja navedene poslove.

Godišnjim nalogima o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba, propisano je da FINA prihode raspoređuje u zakonom određenim postocima u korist državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno u korist ustanova i trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske i drugih organizacija. FINA je obvezna osigurati podatke proračunskim korisnicima o prihodima koje su ostvarili obavljanjem poslova na tržištu te o drugim prihodima iz njihove nadležnosti, a koji su uplaćeni na račun državnog proračuna Republike Hrvatske.

Prema podacima Porezne uprave i FINA-e, u 2021. su ostvareni prihodi od naknada od naplaćenih prihoda od poreza i prireza porezu na dohodak u iznosu od 129.209.735,00 kn (naknada u visini od 1,0 % od naplaćenih prihoda), drugih naplaćenih lokalnih poreza u iznosu od 5.468.312,00 kn (naknada u visini od 5,0 % od naplaćenih prihoda) te naknada od naplaćene spomeničke rente u iznosu od 856.744,00 kn.

Navedene naknade u ukupnom iznosu od 135.534.791,00 kn uplaćene su u državni proračun kao opći prihod i primitak (izvor 11), stoga nisu evidentirane u poslovnim knjigama Porezne uprave kao namjenski prihod, iako prema propisima pripadaju Poreznoj upravi.

Odredbama Pravilnika o mjerilima i načinu korištenja prihoda za posebne namjene i vlastitih prihoda Ministarstva financija, Porezne uprave koji je donio ministar financija u travnju 2017., određeno je da su, između ostalih, naknade za naplaćene prihode od poreza na dohodak, drugih pojedinih prihoda koji pripadaju jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te spomeničke rente, namjenski prihod Porezne uprave s kojima raspolaže ravnatelj Porezne uprave te se koriste za unapređenje rada i jačanje administrativnih kapaciteta Porezne uprave.

Državni ured za reviziju nalaže poduzeti aktivnosti kako bi se naknade za obavljanje poslova koje u skladu s propisima obavlja Porezna uprava za druge korisnike, rasporedile kao namjenski prihod Porezne uprave.

2.2. Porezna uprava u cijelosti prihvaća nalaz Državnog ureda za reviziju iz točke 2. Prihodi.

U vezi s preporukama da se poduzmu aktivnosti u cilju utvrđivanja za koje projekte su primljena prenesena neutrošena sredstva ostvarena iz pomoći EU, kao i aktivnosti u cilju povrata sredstava primljenih za projekte koji su završeni ranijih godina, u svom očitovanju Porezna uprava navodi da je o navedenom obaviješteno Ministarstvo financija, Državna riznica, Sektor za državno računovodstvo i računovodstvo neprofitnih organizacija, kako bi se dobila uputa o načinu knjiženja zatvaranja istih. Također, navodi da je od 2022. ustrojena analitička evidencija praćenja zaprimljenih sredstava po pojedinim projektima te u skladu s tim i njihovo trošenje.

U vezi s nalogom da se poduzmu aktivnosti kako bi se naknade za obavljanje poslova koje u skladu s propisima obavlja Porezna uprava za druge korisnike, rasporedile kao namjenski prihod Porezne uprave, u očitovanju se navodi da je o tome obaviješteno Ministarstvo financija, Državna riznica s kojom je potrebno usuglasiti način rješavanja navedenog, obzirom na to da je Državna riznica nadležna za definiranje pripadnosti pojedinog uplatnog računa Državnog proračuna Republike Hrvatske pripadajućem izvoru financiranja.

Provedba naloga i preporuka

1.1. Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju Porezne uprave za 2016., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo bezuvjetno mišljenje. Revizijom za 2021. utvrđeno je da je postupljeno prema svim preporukama.

U tablici u nastavku navode se preporuke iz prošle revizije i njihov status.

Tablica broj 5

Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
1.	Financijska imovina	2015. 2016.	Poboljšati porezni nadzor kako bi se uspješnije naplaćivali porezi i javna davanja u vezi s poreznim nadzorom.	31. prosinca 2018.	provedeno
2.		2015. 2016.	Poduzeti potrebne mjere za pravodobno donošenje rješenja o otpisu javnih davanja zbog zastare prava na naplatu u cilju realnog iskazivanja potraživanja u poslovnim knjigama.	31. prosinca 2018.	provedeno

1.2. *Porezna uprava prihvaća statuse naloga i preporuka iz prošle revizije.*